Izvedbeni plan nastave (*syllabus*[1])

Sastavnica	**Odjel za klasičnu filologiju**				**akad. god.**	2025./2026.	
Naziv kolegija	**Intimni život antičkih Grka i Rimljana**				**ECTS**	**3**	
Naziv studija	Grčki jezik i književnost						
Razina studija	☒ prijediplomski	☐ diplomski	☐ integrirani	☐ poslijediplomski			
Godina studija	☒ 1.	☒ 2.	☒ 3.	☐ 4.	☐ 5.		
Semestar	☐ zimski ☒ ljetni	☐ I.	☒ II.	☐ III.	☒ IV.	☐ V.	☒ VI.
Status kolegija	☐ obvezni kolegij	☒ izborni kolegij	☒ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela	**Nastavničke kompetencije**	☐ DA ☒ NE		
Opterećenje	15	**P**	0	**S**	0	**V**	**Mrežne stranice kolegija** ☐ DA ☒ NE
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	Učionica 137; prema Sveučilišnom rasporedu: https://www.unizd.hr/studiji-i-studenti/akademski-kalendar/raspored-sati.		**Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij**	hrvatski			
Početak nastave	23. veljače 2026.		**Završetak nastave**	5. lipnja 2026.			
Preduvjeti za upis	- Za pohađanje Kolegija nije potrebno nikakvo predznanje o temi, kao ni znanje starogrčkog ni latinskog jezika; svi ulomci iz antičkih književnih izvora obrađivat će se u prijevodu na hrvatski jezik.						
Nositelj kolegija	izv. prof. dr. sc. Sabira Hajdarević						
E-mail	shajdarevic@unizd.hr		**Konzultacije**	Iza nastave i po dogovoru.[2]			
Izvođač kolegija	izv. prof. dr. sc. Sabira Hajdarević						
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja	☐ seminari i radionice	☐ vježbe	☐ obrazovanje na daljinu	☐ terenska nastava		
	☐ samostalni zadaci	☐ multimedija i mreža	☐ laboratorij	☐ mentorski rad	☒ ostalo (diskusije)		
Ishodi učenja kolegija	Nakon odslušanog kolegija (i položenog ispita) studenti će moći: - definirati očekivano i društveno prihvatljivo ponašanje muškaraca i žena svih društvenih statusa u Grčkoj i Rimu - uočiti i objasniti primjere mizoginije (tj. netrpeljivosti/mržnje prema ženama) u grčkim i rimskim literarnim izvorima - navesti obilježja grčke i rimske prostitucije - objasniti specifičnosti grčkih i rimskih muških istospolnih odnosa, uočiti i objasniti dvostruka mjerila u prikazu muških i ženskih istospolnih odnosa u grčkim i rimskim izvorima - komparirati važne elemente intimnih života Grka i Rimljana (npr. prava i obaveze bračnih partnera, prostitucija, istospolni odnosi)						

[1] Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.
[2] Ažurirani termini konzultacija: http://www.unizd.hr/klasicnafilologija/nastavnici.

	- upotrebljavati različite vrste izvora, kritički prosuditi njihovu vrijednost te upozoriti na opasnosti njihova doslovnog tumačenja i simplifikacije - razlikovati antičke i današnje društvene i moralne/etičke norme.
Ishodi učenja na razini programa	Povezanost ishoda učenja predmeta s ishodima programa: - kritički prosuđivati o pojedinim književnim pojavnostima u grčkoj i rimskoj književnosti u odnosu na društveno-povijesni kontekst(PG5, PL5) - identificirati utjecaje različitih kultura implementiranih u grčku i rimsku kulturu te vrednovati utjecaje antičke civilizacije na europsku kulturu (PG8, PL8) - kritički pristupati izvorima, interpretirati ih i koliko je moguće rekonstruirati (PG11, PL11) - identificirati i komentirati kulturne, društvene i povijesne procese u antičkoj Grčkoj i antičkome Rimu (PG15, PL15) - kritički procijeniti i pravilno koristiti znanstvenu i stručnu literaturu te primijeniti pravila akademskoga pisanja pri oblikovanju stručnoga i znanstvenoga rada (PG16, PL16)

Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave	☒ priprema za nastavu	☐ domaće zadaće	☐ kontinuirana evaluacija	☐ istraživanje
	☐ praktični rad	☐ eksperimentalni rad	☐ izlaganje	☐ projekt	☐ seminar
	☐ kolokvij(i)	☒ pismeni ispit	☐ usmeni ispit	☒ ostalo: pripreme za diskusiju (dva do tri manje zahtjevna zadatka tokom semestra)	

Uvjeti pristupanja ispitu	Redovito pohađanje nastave, pripreme za nastavu, aktivnost na nastavi i sudjelovanje u diskusijama.		
Ispitni rokovi	☐ zimski ispitni rok	☒ ljetni ispitni rok	☒ jesenski ispitni rok
Termini ispitnih rokova		8. lipnja 2026. u 10.00 29. lipnja 2026. u 10.00	1. rujna 2026. u 10.00 15. rujna 2026. u 10.00
Opis kolegija	Kolegij studentima nudi pregled antičkih prikaza intimnih života Grka i Rimljana. Relevantne informacije rekonstruirane su iz književne ostavštine, filozofskih, medicinskih i pravnih spisa te s arheoloških/umjetničkih artefakata; a) pisanih izvora: epika, lirika, drama (naročito komedija), ljubavni romani, Lukijanovi dijalozi, erotski epigram (npr. Marcijal), satirična poezija (Juvenal), filozofija (prvenstveno Platon i Aristotel), Ovidije, pravni i medicinski spisi i b) vizualnih prikaza: vazno slikarstvo, skulpture, grafiti i freske. Budući da bez osvrta na intimu antičkih Grka i Rimljana slika njihovih društava i svakodnevice nije potpuna, studentima Klasične filologije ovaj kolegij nudi nužan doprinos sveobuhvatnom poznavanju klasičnih civilizacija. Ovako koncipiran uvid u intimu muškaraca i žena antičke Grčke i Rima može obogatiti znanje studenata na odjelima srodnim Klasičnoj filologiji (arheologija, povijest, povijest umjetnosti, etnologija itd.) i poslužiti kao idealna uporišna točka za komparativne analize karakteristika intimnih života u antici i u drugim periodima (uključujući i današnje doba). Atraktivan segment Kolegija je naglasak na ilustracijama vizualne prirode. **Važna napomena**: I tekstualni i vizualni izvori kojima će studenti biti izloženi odabrat će se pažljivo. Svi termini relevantni za sadržaj Predmeta (npr. muška i ženska homoseksualnost, prostitucija, preljub i sl.) koristit će se u ispravnim kontekstima, bez ikakvog vrijednosnog suda (dakle, bez propagiranja, ali i bez omalovažavanja) i na etički/moralno prihvatljiv način.		
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	1. Uvod; predstavljanje ciljeva i obveza Kolegija.		

	2. Spol kao biološko određenje (engl. sex) i kao umjetni socijalni konstrukt i društveno uvjetovana kulturna tvorevina (engl. gender). Problematika tumačenja antičkih izvora. Odnosi među spolovima u grčkom i rimskom društvu (uvod). 3. Intima aktera grčkih mitova; bogovi i smrtnici. Paradigma „pravog“ muškarca i idealne žene u grčkom mitu; Homer i tragedije. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 4. Ženska intima u grčkom društvu i književnosti: društvena izolacija, manjak spomena u izvorima. Osvrt na primjere mizoginije (Semonid, grčka komedija, Lukijan). Istospolni odnosi žena. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 5. Ženska intima u rimskom društvu i književnosti. Istospolni odnosi žena. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. Diskusija. 6. Muškarci u grčkom društvu i književnosti. Karakteristike filozofskih kružoka i norme ponašanja u njima (Sokratov, Platonov). Istospolni odnosi među muškarcima. Izvori(tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 7. Muškarci u rimskom društvu i književnosti. Istospolni odnosi. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. Diskusija. 8. Prostitucija u Grčkoj. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 9. Prostitucija u Rimu. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. Diskusija. 10. Brak, razvod, preljub, silovanja, planiranje obitelji i koncept začeća u grčkim i rimskim narodnim vjerovanjima te medicinskim i književnim tekstovima. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 11. Relevantne grčke i rimske zakonske odredbe vezane uz intimne živote (npr. penalizacija preljuba i silovanja). Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 12. Ljubav u grčkom i rimskom braku (?) i među literarnim parovima. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 13. Erotika u grčkoj i rimskoj književnosti i vizualnim umjetnostima: Aristofan, grčki epigrami, Ovidijeva *Ars Amatoria* kao „didaktično“ književno djelo, Petronijev *Satirikon*, Juvenalove *Satire*, Marcijalovi *Epigrami*. Izvori (tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 14. Erotika u grčkoj i rimskoj književnosti i vizualnim umjetnostima - nastavak. Izvori(tekstovi i vizualni prikazi) i njihova analiza. 15. Završni osvrt na obrađene teme. Skupna diskusija. Priprema za ispit. **Napomena**: Ukoliko to bude moguće, tijekom semestra bit će organizirano gostujuće predavanje domaćeg ili inozemnog stručnjaka (uživo ili preko Zooma).
Obvezna literatura	- Dover, Kenneth James (1989): *Greek Homosexuality*, Harvard University Press, Cambridge. - Ferrari, Gloria (2002): *Figures of Speech: Men and Maidens in Ancient Greece*, University of Chicago Press, Chicago. - Kilmer, Martin F. (1993): *Greek Erotica*, Duckworth, London. - Musić, August (2008): *Nacrt grčkih i rimskih starina*, Ex Libris, Zagreb. - Ormand, Kirk (2018): *Controlling Desires: Sexuality in Ancient Greece and Rome*, University of Texas Press, Austin. - Richlin, Amy ed. (1992): *Pornography and Representation in Greece and Rome*, Oxford University Press, Oxford.
Dodatna literatura	- Blundell, Sue (1995): *Women in Ancient Greece*, Harvard University Press, Cambridge. - Chrystal, Paul (2016): *In Bed with the Ancient Greeks*, Amberley Publishing, Stroud. - Clarke, John (1998): *Looking at Lovemaking: Constructions of Sexuality in Roman Art,100 B. C. – A. D. 250*, University of California Press, Berkeley, Los Angeles i London. - Fantham, Elaine, Peet Foley, Helene, Boymel Campen Natalie, Pomeroy, Sarah i Shapiro, H. Alan. (1995): *Women in the Classical World: Image and Text*, Oxford University Press, Oxford.

- Faraone Christopher A. i McClure, Laura K. (eds.) (2006): *Prostitutes and Courtesansin the Ancient World*, The University of Wisconsin Press, Madison.
- Foucault, Michel (1990): *The History of Sexuality, vol. 2; The Use of Pleasure*, Vintage Books, New York.
- Hajdarević, Sabira (2019): Sexuality and Sexual Practices in Greek Fictional Epistolography. Živa antika: Antiquité vivante 69, vol. 1-2; 19-44.
- Hallet, Judith P. i Skinner, Marilyn B. (1997): *Roman Sexualities*, Princeton University Press, Princeton.
- Halperin, David (1990): *One Hundred Years of Homosexuality*, Routledge, New York.
- Hubbard, Thomas K. (ur.) (2003): *Homosexuality in Greece and Rome. A Sourcebook of Basic Documents*, University of California Press, Berkeley i Los Angeles.
- Johns, Catherine (1982): *Sex or Symbol? Erotic Images of Greece and Rome*, Routledge, London.
- Johnson, Marguerite i Ryan, Terry (2005): *Sexuality in Greek and Roman Society and Literature*, Routledge, London i New York.
- Licht, Hans (1942): *Sexual Life in Ancient Greece*, Routledge, London.
- Masterson, Mark, Sorkin Rabinowitz, Nancy i Robson, James (eds.) (2015): *Sex in Antiquity: Exploring Gender and Sexuality in the Ancient World*, Routledge, London.
- McClure, Laura, ed. (2002): *Sexuality and Gender in the Classical World: Readings and Sources*, Blackwell Publishers, Hoboken.
- McGin, Thomas A. J. (2003): *Prostitution, Sexuality, and the Law in Ancient Rome*, Oxford University Press, Oxford.
- Pomeroy, Sarah (1995[2]): *Goddesses, Whores, Wives, and Slaves: Women in Classical Antiquity*, Knopf Doubleday Publishing Group, New York.
- Skinner, Marilyn B. (2005): *Sexuality in Greek and Roman Culture*, Blackwell Publishing, Malden.

Mrežni izvori

-

Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)

Samo završni ispit					
☒ završni pismeni ispit		☐ završni usmeni ispit	☐ pismeni i usmeni završni ispit		☐ praktični rad i završni ispit
☐ samo kolokvij/zadaće	☐ kolokvij / zadaća i završni ispit	☐ seminarski Rad	☐ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☒ drugi oblici (pisanje i izlaganje seminarskog rada **umjesto pismenog ispita**)

Način formiranja završne ocjene (%)

Pohađanje nastave 10%, aktivnost na nastavi (pripreme za diskusije, komentiranje i postavljanje pitanja) 20%, pismeni ispit 70%.
Napomena: Studenti mogu (dragovoljno) odabrati pisanje i izlaganje seminarskog rada umjesto pismenog ispita; u tom slučaju ocjenjuje im se kvaliteta rada i njegove prezentacije pred drugim studentima umjesto pismenog ispita (ali ostali elementi formiranja ocjene moraju biti zadovoljeni).

Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)

0-49%	% nedovoljan (1)
50-62%	% dovoljan (2)
63-75%	% dobar (3)
76-89%	% vrlo dobar (4)
90-100%	% izvrstan (5)

Način praćenja kvalitete

☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta
☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice
☐ interna evaluacija nastave
☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete
☐ ostalo

Napomena / Ostalo	Sukladno čl. 6. *Etičkog kodeksa* Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“. Prema čl. 14. *Etičkog kodeksa* Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. […] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela. […] Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povrjedu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na: - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijekom dopušteno; - razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se *Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru*. U elektronskoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom.